

126 / 1928 7.

1776

AZ
ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE
 1928 ÁPR. 25-ÉN ÉRMIHÁLYFALVÁN TARTOTT
 RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK
 ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA.

Nyomatott Béres Károly könyvnyomdájában, Oradea—Nagyvárad. 1928.

AZ
ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE
1928 ÁPR. 25-ÉN ÉRMIHÁLYFALVÁN TARTOTT
RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA.

Nyomatott Béres Károly könyvnyomdájában, Oradea—Nagyvárad. 1928.

AZ ÉRMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1928. évi április hó 25-én Érmihályfalván

tartott rendes (vándor) közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak:

a) elnökök: Végh József esperes és Pappszász Lajos gondnok;

b) tanácsbírák:

lelkészi:	világi:
Takács Zsigmond	Fráter István
Jakab József	Bónis Elemér
Kiss Sándor	Farkas Gábor
Lengyel Pál	Kozma Lajos
Szabó Zoltán	dr Kotzó Jenő

c) tisztviselők:

Kalmár István, lelkészi főjegyző
Hegedüs Albert, „ aljegyző
dr Gulácsy Sándor, világi főjegyző
Farkas Loránd, „ aljegyző
dr Gellért Sándor, ügyész

d) egyházak képviselőiben:

- Albis: Kalas István l., Nagy József g.
Apátkeresztur: Csuka Ferenc l.
Asszonyvására: Bakos József l.
Bályok: Kalmár István l.
5. Berettyószéplak: Thamássy Géza l.

- Bihardiószeg: Fias Kálmán l.
 Biharfélegyháza: Egei István l.
 Biharvajda: — —
 Csokaly: Simon Imre l.
 10. Érábrány: Debreczeni László l.
 Éradony: Laczák Dezső l., Kallai Nagy János g.
 Érbogyoszló: — —
 Érkeserü: Orosz Lajos l.
 Érköbölkut: Varga Béla l.
 15. Érmihályfalva: Végh József l., Lovass Dániel főg.,
 Dobos Imre, Kovács Antal g.
 Érolaszi: Dayka István l.
 Érsemjén: Szatmári Károly l., Pásztor Tamás főg.
 Értarcsa: Molnár József l., Bacza Illés t., Tóth József g.
 Gálospetri: Takács Zsigmond l.
 20. Hegyközszentimre: — —
 Hegyközszentmiklós: Sillye Gábor l.
 Kiskereki: Lengyel Pál l.
 Kóly-Nagykágya: Dibáczy József l., dr Kotzó Jenő főg.
 Magyarkéc: Kulcsár Dezső l.
 25. Margitta: Balogh Ferenc l., Kántor Péter t.
 Micske: Füzessy Géza l.
 Monospetri: Maklár Sándor előkönyörgő kántor.
 Ottomány: Cs. Nagy Dániel l., Nagy András g.
 Piskolt: Szabó Lajos l. Simon Ferenc g.
 30. Poklostelek: Kiss Sándor l.
 Szalacs: Hegedüs Albert l.
 Székelyhid: Szabó Zoltán l.
 Szentjobb: — —
 Tóti: Kovács Lajos l.
 35. Vedresábrány: — —

e) tanítóképviselők:

Csóka József, Szilágyi Árpád.

1. szám. A közgyűlést megelőző Istentiszteleten Végh Lózsef esperes így imádkozott:

Felséges Isten, mennyei jó Atyánk! Lelked kibocsátva megújítod a földnek színét. Akaratodra megmozdul az egész világegyetem; a száraz ágon a jövőndő termés rügye fakad; az alvó csirában új élet ébred. A kopár berek tépett fészkebe új lakó költözik; vándormadarak fáradt tábora viszonttalálkozás édes bugásával köszönt! A nagy mindenségben minden akaratodnak engedelmeskedik s újmutatásodat követi! Az örök változások felett csak Te állsz egyedül változatlanul: Kezed nem fárad el a jótéteményben, világok s sorsunk bölcs irányításában soha! Aki voltál az vagy s mindig az maradsz — nekünk méltatlan gyermekeidnek szerető jó Atyánk! Tudjuk, érezzük, hogy ily nagy szeretetre méltók nem vagyunk s csakis atyai kegyelmed tényének tudjuk be azt, mit méltóan meghálálni képesek nem leszünk soha!

Köztünk és közötted nagy a közbevetés! Szent fiadat, ami Megváltónkat küldötted el e tántogó űrt betölteni! Méltatlanságunkat az Ő érdeme pótolja Felséged előtt! Az ő nevében, az ő keresztyéne támaszkodva borulunk le előtted most is mély alázattal, midőn valláserkölcsei életünk szent templomának tovább építése céljából ide vezetett bennünket a kötelesség parancsoló szava! Ha természeti világban a legkisebb méh is munkája gyümölcsét össze gyűjtheti; a kipattant rügyből fejlődő virág érett gyümölcs-csel kedveskedhetik, óh akkor erkölcsi énkünk nemesítése a Te anyaszentegyházad külső s belső építése körül kifejtett munkásságunktól sem maradhat el az áldás, a kívánt siker! Ennek reményében a Te neveddel kezdünk az egyház-építés fontos munkájához ma is, legyen velünk mint mindig a Te szent segedelmed! Gyengeségünket a Te erőd acélozza meg, kishitűségünkre a hit mellvasát adja páncél gyanánt. A lelkiismeretes munka, a béketűrés, az alázatosság, a mindent pótló örök szeretet isteni képviselője, a Te szent fiad ami Megváltónk irányítsa munkálkodásunkat hajtsa a jó felé akaratunkat, nemesitse érzelmeinket. Te érted, Te általad. Ámen.

Utána magán- és dalárda-énekek között Szabó Zoltán tanácsbíró Ján. 20. 29. alapján hirdette meggyőzően a feltétlen hit szükségét. Itt feljegyeztetik, hogy a közgyűlést megelőző napon, 24-én, d. e. egyházmegyei lelkészértekezlet s gyámintézeti közgyűlés, d. u. vasárnap-i isk. mintatanulás s belmissiói konferencia, este 9 órakor pedig a fényesen kivilágított és szorongásig megtöltött templomban vallásos estély tartatott, amelyet Esperesnek az Uri imával, mint arany fonállal átszőtt imádsága vezetett be s utána Laczák Dezső adonyi lelkész bibliát magyarázott lelkesen. Majd Gönczy Sándor károlyi lelkész pompás szavalatában és Saja Sándor helybeli segédlelkész művészi orgonajátékában gyönyörködött a több ezer főre tehető gyülekezet, amely különben nagy buzgósággal, érdeklődéssel vett részt a másnapi Istentiszteleten s ünnepélyes gondnok-beiktatáson is.

2. szám. A jelenlevők számbavétele (52), a távollévők igazolása s szabályszerű megalakulás után Esperes következő beszéddel nyitja meg a közgyűlést:

Nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

Az érmihályfalvai ref. egyház s az egész polgári község nevében a midőn szíves szeretettel üdvözlöm kedves vendégeinket s közgyűlésünknek alkotó tagjait, az utolsó találkozásunk óta eltelt félesztendő eseményein ha végig tekintek csak a fájó csalódás, reményeinknek csaknem teljes szétomlása az, amit szomoruan megállapíthatok! Az előző kormány által beígért s elvben el is fogadott tanítói államsegély, melytől pedig felekezeti iskoláinknak létérdeke fentmaradhatása függ, a szétszlott álmok összetört remények lomtárába raktározható! A csak pár héttel előbb megszavazott vallásügyi törvény

Az át-
térések ügyében hozott paragrafusok hangos kiáltással
nyitják ki a kaput a tőlünk könnyelműen áttérni szándé-

kozók előtt, ugy, hogy itt kettőzöttetett figyelemre van szükség, hogy megmentsük azt, ami megmenthető!

Legyen hitünk élő és munkás, reményünk szilárd az Úr velünk lessz s nem hagy el! — Az egyetemes protestáns egyházat ért nagy veszteségről kell még megemlékezni. Köztudomású dolog mindenképp, hogy a rideg halál találkozásunk óta elragadta az erdélyi unitárius egyház 93 évet élt pátriárkáját, Ferencz József érdemekben gazdag feledhetetlen püspökét. Az árván maradt testvéregyház méltó fájdalomában részt kértünk s kérünk mi is reformátusok. Fent ismerttetett érzelmek hatása alatt, mikor mégegyszer üdvözlöm kedves vendégeinket s a gyűlés alkotó tagjait, mára összehívott vándorgyűlésünket megnyitom.

3. szám. A szavazatszedő bizottságnak 1927. dec. 8-ikán kelt s beterjesztett jegyzőkönyve szerint az egyházmegye gondnoki listájának betöltésére 33 egyházból beérkezett 36 szavazat, amelyek kivétel nélkül Pappszász Lajos e. m. és e. ker. tanácsbíróra estek.

Közgyűlésünk örömmel tudomásul véve a szavazás eredményét Pappszász Lajos urat egyhangulag megválasztott e. megyei gondnokának jelenti ki és — Esperes meleg üdvözlő szavai után kivéve tőle a törvényes esküt — ünnepélyesen gondnoki listájába iktalja s reá Istennek áldó kegyelmét kéri. Ugy az esperesi üdvözlő, mint a gondnoki székfoglaló beszédet teljes egészében jegyzőkönyvében meg-

örökili s a gondnoki tisztség betöltéséről jegyzőkönyvi kivonat kapcsán jelentést tesz az egyházkerületi közgyűlésnek.

ad 3. szám I. Esperes üdvözlő beszéde:

Méltóságos Gondnok ur, kedves barátom!

Az Ur szolgálja gondnoki minőségben az Istenházában üdvözöl legelőbb! Egyházmegyénk gyülekezeteinek, összes lelkészeinek s tanítóinak felemelően harmónikusan megnyilvánított akarata, egyhangu szavazata hívott el, választott meg s ültet bele társelnöki gondnoki székedbe!

Aki birta már a multban világi méltósága mellett a lelki méltóságot is, annak nem jutalom csak elismerés a választásnak ekként kialakult mérlege. Nemcsak az a 15 esztendő, melyet egyházmegyei életünkben annak vezetőségében, mint egyik legbuzgóbb tanácsbiránk eltöltöttél, de a családotban apáról-fiaira átszállott mély vallásos érzés, hithűség, elhivatás, szent tradíció predestináltak téged, hogy egyházmegyénknek világi feje legyél, hol a világos gondolkozó fő mellett, egyenes nyílt jellem érző sziv, törvénytisztelet, a munkatársak iránti bizalom, szeretet határolják azon mezőt, amelyen eddig haladtál s amelyen ezután menned kell!

Hogy lelked s szivednek minden dobbanása fajodé s magyar ref. egyházunké s hogy minden igyekezeted törekvésed ezeknek erősítésére irányul, ezt nekem felesleges bizonyítgatnom közgyűlésünk alkotótagjai s megjelent kedves vendégeink előtt, multad mint nyitott könyv beszél helyettem is, hiszen a megnyilvánult közbizalom ezeket ismerte fel s tanulta meg tisztelni személyedben s ezekért sorakozott a te neveddel kibontott zászló alá!

Midőn azért én ezen zászlót, bárcsak jelképileg meghajtom előted e pillanatban, kérve kérlek, hogy az elhunyt, vagy a munkában elfáradva félreállt nemes elődeidnek példája szerint lobogtasd magasan szemeink előtt s akkor biztosíthatlak, hogy ez a kicsiny de lelkes fekete sereg a lelkészek s tanítók tábora, mindig veled lesz, veled küzd, el nem hagy s inkább elvérzik a romokon, de Isten országát, vallását, hitét, faját, vezetésed mellett még a pokol ha-

talmasságai ellen is megvédelmezi! Fegyelmet, szigort, de ezzel párosult szeretetteljes jóindulatot kér, vár csupán zsoldjaként!

Hiszen tudja jól, hogy ha a rideg paragrafusai közé a szív meleg érzését ültetjük át, enyhül annak a szigora s tompul az általa okozott fájdalom! Ilyen érzések s gondolatoktól eltelve midőn még egyszer szívem egész melegével üdvözöllek mint egyházmegyémnek új gondnokát s elnöktársamat s hivatalodba a közgyűlés nevében is beálítalak s felhivlak, hogy foglald el mellettem az elnöki széket, nekem az öreg s az idők terhe alatt megroskadt embernek is van egy kérésem, hozzád, a fiatal, a tetterős munkabíró emberhez: míg az Isten is úgy akarja ami érzem, már nem tarthat soká, hogy egyházmegyénk vezetésében s irányításában együtt munkálkodhatunk, vedd le vállaimról a teher nagyobbik felét s tántorgó lépéseimnek légy mindig gyámola! Isten áldjon, Isten éltesen soká egyházunknak fajunkért fajunknak s kedves tetteidnek!!

ad 3. szám II. Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok székfoglaló beszéde:

Nagytiszeletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Elhivattam. — Szolgálattételre hivattam el. Nemrégem fekete gyászfátyolból kötöttünk csokrot. Ráhimeztük maradó emlékül a mi szeretetünket, tiszteletünket, nagyrabecsülésünket azzal szemben, aki oly korán hagyta el éppen ezt az őt megillető helyet. Nekem jutott az a megtisztelő és kitüntető szerencse, hogy az egyházmegye előlegezett bizalmából az ő utódjaként ez üresenmaradt helyet betöltsem. Fogadják érte hálás köszönetemet. De vajon meg lesz-e a képességem, hogy ennek a nehéz feladatnak ma itt megfeleljek? Hiszen oly nehéz idők közepette élünk, oly súlyos kötelezettségek viselésére kötelezem magam, amely, attól félek, felülhaladja erőmet. Meginognék, ha ebben nem látnám, nem érezném az elhivatást, ha nem hatná át egész valómat, szívemet, lelkemet az a tudat, hogy szegődségem a mi Urunk, Megváltónk nevében történt, hogy e helyről szolgáljam az Ő gyülekezetét, az Érmelléki Református Egyházmegyét. Amikor pedig az Ő nevében

teszek szolgálatot, akkor szolgálja vagyok és akarok lenni mindenkinek, kivétel nélkül.

A jelen csak egy pillanat, hogy az a másokban már a múlté, a történelemé legyen. De minden egyes elgördülő pillanat egy eseményt, cselekedetet, szót, vagy gondolatot foglal magában. Ezt a múltat nem lehet mind összeszedni és beleseperni a „Volt“ nagy temetőjébe. Nem, mert a teremtés nagyszerű alkotásában, az események láncszerű egymásutánján épül fel a jövő. Olyan az, mint a magvetés és aratás szüntelen munkája. Minden cselekménynek, mely egyben vetésnek számítható, meg van a gyümölcse, minden cselekménynek kérlelhetetlenül a következménye. Azt a vetést pedig, melyet egy nemzedék végez, nem mindig, sőt legtöbbször nem ő aratja le, hanem az utódok, hogy azok tetteik és munkájokkal újabb vetést eszközöljenek. Első alapvető munkája a magvetőnek a talaj előkészítése. Azután a vetőmag kiválasztása, megrostálása és megtisztítása minden gyomtól, idegentől. Ezek után végezhető maga a vetés, annak gondozása, őrzése, ápolása. Az a tér, melyen nekünk dolgoznunk kell, a legszebb, a legnehezebb, — a mi munkaterünk — a Lélek mezője.

Végzetesen téves az a felfogás, hogy e mezőn éppen úgy nem állanak fenn azok az előbb említett munkafeltételek. Ennek, hogy ez így van, legnagyobb bizonyítéka, hogy maga Jézus Krisztus Urunk ezt használta példázatában. Magot vetettek százados elődeink, hogy áldozatokkal, önvérökkel, életükkel védték, óvták drága vetésöket: a magyar református egyházat, a gyülekezetet, a keresztyén eszményt. E pillanatban nekünk jutott az a gyönyörű, de végtelenül nehéz és felelősségteljes kötelesség, hogy e drága vetést őrizzük, fejlesszük és újabb munkálatokat végezzünk. Tegyük meg mi is kötelességünket, odaadva minden erőnket, szívünket, képességünket, hogy majd annakidején úgy a késő utódok előtt, mint fenn Urunk Királyunk előtt ne kelljen szégyenfát állani és „ki ne vetessünk a kerítésen kívül“. Ezt a munkát egy ember nem végezheti el. Ezt a gyülekezet és az egyházmegye egyetemének kell elvégezni és pedig úgy, hogy egyéenként teljesítve mindenki a reábizottakat — képezzen e munka egy

teljes befejezett egészlet és ugy adassék át a tovaröppenő pillanatnak.

A presbiteri rendszeren felépült autonómiánk keretében ez a tevékenység a legjobban és legszebben keresztülvihető, mert meg van határozva pontosan a munkakör, elosztva a felelősség, az ellenőrzés és az önmagával való rendelkezés. A mai, annyira materialisztikus világban, amikor mindent a lex naturae alapján kíván az emberiség nagyrésze megmagyarázni, a munkálkodás a lélek mezején sokkal nehezebb. Hogy mily harcot kell itt megvívni, azt nem kell vázolnom. Hiszen ezt szomoruan tapasztaltuk és tapasztaljuk ma is. Látjuk azt a küzdelmet, amit az emberiség lelke nemcsak társadalmi életében, de önmagával is vív. Önmagával is, mert egy titkos erő, egy csodálatos vágy, szomjuság, hiányérzet kielégítést keres, kielégítésre vár. Ezt a kielégítést csak itt, a gyülekezet kebelében nyerheti el azoktól, kik elsősorban hivatottak munkálkodni a Lélek mezején, az Úrnak nevében. Ez a nagy, nehéz munka a lelkészi karé. Az a szomjuság, hiányérzet, mely az emberiség, a gyülekezet lelkében van, kielégítést keres és vár, adja a megbízatást és meghatalmazást a lelkészi kar egyetemének és egyénenként, hogy hirdesse, tanítsa, adja elhivatásában a vágyódó, sóvárgó léleknek, amire vágyik, amit nélkülöz, ami kell, hogy minden ember szívét-lelkét betöltse: az Igét!

De magának az Igének hirdetése még nem elég. Elő kell készíteni a talajt e nemes mag befogadására, ez pedig csak a misszió és a pásztorális intenzív munka által érhető el. Rendkívül nehéz feladat. Különösen ma, mikor majdnem minden egyházközségben van egy vagy több olyan egyén, kik elérve bizonyos alacsonyfoku intellektust, fitogtatják vélt tudásukat és kérkednek merészségükkel, hogy van bátorságuk szembeállani az egyházzal, végeredményben megtagadni merészlik magát az anyaszentegyházat is és annak létjogosultságát. Ezek a konkolyhintők, kik suttogva, bujkálva fertőzik meg a vetést. Ezek ellen fel kell venni a harcot a győzelem teljes tudatában, mert győzhetetlen fegyver van a kezünkben: az örök Igazság, az Evangélium. Biztosíthatom az igen tisztelt Lelkészi Kart, hogy ebben a küzdelemben is ott leszek és ott leszünk teljes erőnkkel

mi világiak is Azt a palástot, amelyet az Ige hirdetésére a mi lelkünk, szívünk épülésére, hirdetésére az üdv és minden szép, nemes, magasztos Igaznak mi hivatunk el, azt mi körülbástyázzuk, védjük. őrizzük, hogy ahoz a makulának még csak az árnyéka se essék. Hiszen ez a megszemélyesítője a mi magyar református egyházunknak a Jézus Krisztusban! Ennek minden ráncába, redőjébe. szövetének selymébe bele van szőve egy küzdelmes, áldozatos mult. Jöjjön ez ellen támadás bárhonnan, kívülről, vagy belülről, mi megvédjük azt, hogy senki azt rosszindulatu vagy bűnös kézzel ne illethesse.

Az Ige hirdetése, a vetőmag befogadásához a talaj előkészítése a legmagasabb pedagógia. Ezt előzi meg egyházunknak nem bevésőbbé fontos organikus szerve: az iskola. A tulajdonképpeni munka már itt kezdődik.

Azok a végtelenül szomorú körülmények, melyekkel itt állandóan küzdenünk kell, ismeretesek. Menyire meg van bénítva iskoláinkban önrendelkezési jogunk, mily küzdelmes fáradság azoknak fentartása, tudjuk mindannyian. De én arra kérek minden faktort, hogy azok az akadályok azok a nehézségek ne hassanak leverőleg, tompítólag vagy, éppen bénítólag. Ellenkezőleg, újabb erőt kell meríteni, dolgozzunk fokozottabb munkakedvvel. hasson reánk buzdítólag az a tudat, hogy minden nehéz viszonyok között is meg kell állni helyünket, ahová rendeltettünk.

Hígyje el nekem az igen tisztelt tantestület, hogy teljes ismerője vagyok a mai helyzetnek. Hogy ami nekik fáj, nekem is fáj és hogy azon leszek minden igyekezetemmel, hogy a helyzetükön tőlünk telhetőleg könnyítsünk, javítsunk. Azok között a mai világban szétáramló tanok között, melyek mindenikének cégére az emberiség boldogítása, vagy teljesen ki akarják küszöbölni a vallást, vagy kegyesen házi használatra akarják utalni. Aki így gondolkodik, az nem ismeri a vallást, nem tudja, nem érti annak lényegét. Sokan meg a vallást csak mint erkölcsrendészeti szükségét ismerik el kívánatosnak a társadalomban. Materialisztikus felfogásukban nem tudják elképzelni, hogy van olyan erő, amely az emberre mint Isten teremtésére más-képpen is hathat, mint éppen a fizikai törvények útján. Ha én egy kilogrammos vasat egy méternyre tartok a föld

színétől, ezzel a köznapi életben egy kgr. súly egységet ismerek el. De ha e darab vas felé egy erős mágnest helyezek, az az egy kgr. súlyegység a gravitációval szemben már nem lesz annyi. Egy láthatatlan, megfoghatatlan és nem érzékelhető erő vonzási képességével megváltoztatja a különben elfogadott súlyegységet. Ezt a vonzási képességet földi életünk viszonylatában fel és meg kell találni a vallás útján hitünkben a mi Urunkhoz és Üdvöztetőnkhez. A vallás az evangélium alapján az élet törvénye.

Nem elég azt úgy-ahogy ismerni, hanem azt az élet tartalmának kell tekinteni és lehetőleg meg kell élni. Bármiként alakuljanak a civilizáció előrehaladásával az emberi felfogások, az evolúció — amelynek éppen ma éljük egyik vajudó periódusát — talán megváltoztatja a társadalmat, az emberiségnek egymáshoz való viszonyát, a filozófiát, sőt talán még a teológiát is, — egy marad változatlanul örök, ami a „Nagy könyvben“ meg van írva. Iskoláinkban tehát a vallás tanítására kell a főszólyt fektetni. Már jtt a kis serdülő lelkekben munkálni kell a talajt, hogy később annál könnyebben vehesse be az Igazság nemes magját. Itt kell már munkálni a keresztyén kultuszt, hogy majd tetterős, öntudatos tagjai lehessenek a magyar református egyháznak. És ez, csak ez a nevelés segítheti őket át az életen, csak ezzel folytathatják azt a munkát, azt az életet, mely kötelességükké vált, egyházuk szolgálatának közel kétezeréves külső és belső történelmét. Az az intellektus, melyet az iskolában ennek híjjával szereznek meg talán többé-kevésbé átsegíti őket a köznapi élet körülményein, de hiányt fognak érezni. Ennek pótlását szerzik meg azután, ferde, kártékony, romboló tanok által, mert nincs meg a lélek védelme, a vallás, a hit nélkül éppen ezek ellen. Biztosíthatom az igen tisztelt tanítói kart, hogy velök érzek teljek szivemből és nehéz, sokszor tudom, nélkülözésteljes munkájokban meleg szeretettel akarok szolgálatukra lenni.

Ismeretes a panasz a súlyos közteherviselések miatt. Szomorú, hogy hiveink tehernek tekintik azt a szolgálatot is, melyet egyházunknak hoznak. Erős megterheltetés alatt állunk mindannyian, de szeretném, ha hiveink szemében, érzésében ez már mint kedves áldozat, mint szeretetteljes

hozzájárulás tünne fel egyházunk és féltett iskoláink fenn-
tartására, Ennek a tudatnak a szivekbe oltása is a mi
kötelességünk.

Amint mondtam, a mi munkaterünk a lélek mezeje.
Fontos ennek megnyilvánulásában az alak, a forma is. A
léleknek szüksége van a formára, hogy abban megnyilvá-
nulhasson. A forma legyen a védőalakja, a pajzsa a lelki-
életnek. Az ebben működő különböző erőknek, egyénisé-
geknek, karaktereknek egy magasabb cél, esemény öntuda-
tos szolgálatában kell egyesülniök. Egy ilyen alakulás csak
akkor tud fennállni, ha annak minden egyes része egy-
más között és az Örök törvényekkel teljes harmóniában
van. Én hiszem, remélem, hogy ezt a szép összhangot mi
itt, egyházmegyénkben teljes egészében megtaláljuk. Bizta-
tásom van erre első sorban az általam igen nagyra becsült
tisztelt és szeretett Elnöktársam, a nagytiszteletű Esperes
urban. Kérem őt, hogy járatlanságomban vezessen, támo-
gasson, irányítson tapasztalatban gazdag bölcseségével és
egyidejűleg kérem és kérjük a Mindenhatót, hogy tartsa
őt meg még sokáig gyülekezetének, egyházmegyéjének
vezető szolgálatában. Ugyanugy kérem az Egyházmegye
minden egyes tagját, hogy legyenek buzgó segítőtársaim
nehéz munkámban, melynek teljesítése legkedvesebb köte-
lességem lesz.

Magas hegyen, kis templom tövében ültem egykor.
Szemem messze eltekintett az előttem elterülő síkon, egé-
szen a heglánc gyűrűjének másik oldalához. Lábam alatt
százados fenyők suttogták az enyhe szélben örök titkukat.
De mintha kérdezték volna tőlem: mit hoztál? Igen, mert
aki idejön, az itt leteszi minden gondját, bánatát, terhét,
fájdalmát, keservét. Innen hitet, reményt, vigaszt, erőt, fájó
sebre gyógyírt visz magával.

A monda szerint e kis templomot egy sokat szenve-
dett anya építette. E helyre tűzte ki elsőbbit fia azt a
zászlót a pogányok elleni harcban, melynek selymére az
édesanya sajátkezűleg himezte aranyfonállal a jelszót:
„A Jézus Krisztusért“. Akkor a pogányok lettek keresztyé-
nek, ma fájdalom, sok keresztyén lett pogány. Ezt a zászlót
akarom én is a kezembe venni. Ez alatt akarok szolgálni!
És ha ma, fekete, sötét lepel takar bizonytalan jövőt, ugy

fohászokdjunk együtt, hogy szüntesse meg immár Istenünk sulytoló pörölyének kemény csapásait. Sötét nemtőit szólítsa el végzetünk füstölgő lefordított fáklyáival, engedje, hogy fehér angyalai tartsák felettünk Urunk Megváltónk ragyogó arany koronáját. Áldja meg együttlétünket, munkálkodásunkat, mert mi hivek vagyunk — leszünk és maradunk — mindhalálíg!

4. szám. A szavazatbontó bizottságnak 1927. dec. 8-án kelt és beterjesztett jegyzőkönyve szerint az egyházmegyei lelkészi aljegyzői tisztség betöltésére 33 egyházból beérkezett 36 szavazat, amelyek kivétel nélkül Hegedüs Albert szalacsi lelkészre estek.

Közgyűlés a szavazás eredményét örvedeszen tudomásul veszi, Hegedüs Albert ura egyhangulag megválasztott e. m. l. aljegyzőjének jelenti ki és kivéve tőle a szokásos esküt, tisztségébe áldáskivánás mellett beiktatja.

5. szám. A szavazatbontó bizottságnak 1928. márc. 1-én kelt és beterjesztett jegyzőkönyve szerint az egyházmegyei világi tanácsbírói tisztség betöltésére 34 egyházból beérkezett 37 szavazat, amelyek kivétel nélkül dr. Kotzó Jenő kóly-nagykágyai egyh. közs. főgondnokra estek.

Közgyűlés a szavazás eredményét örvedeszen tudomásul veszi, dr. Kotzó Jenő urat egyhangulag megválasztott e. m. v. tanácsbírójának jelenti ki és kivéve tőle a szokásos esküt, tisztségébe áldáskivánás mellett beiktatja.

6. szám. Esperes beterjeszti következő időszakii jelentését :

Nagytiszteletű s Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

1927. október 19-én tartott legközelebbi közgyűlésünk óta elnökileg elintézett ügyekről s a közegyházat, iskoláinkat érdeklő eseményekről a következőkben van szerencsém megtenni jelentésemet:

A közgyűlésről elmaradottaknak utólagos s elfogadható indokokkal alátámasztott igazolásait elfogadtam s udomásul vettem.

A közgyűlés rendelkezése értelmében az egyh megye gondnoki, aljegyzői, majd a megüresedett tanácsbírói állásokra a szavazást elrendeltem, a szavazatokat összegyűjtöttem, azokat a kiküldött bizottsági tagok jelenlétében felbontottam; a felvett jegyzőkönyvek itt fekszenek a tárgyalás asztalán.

A kerület által elrendelt lelkészi, majd tanítói fizetések kimutatásait összegyűjtöttem, táblás kimutatás kíséretében felterjesztettem. Hasonlóképen jártam el a tanítói működésekhez megkívánt adatok beszerzésével is.

A zsinati törvények revíziója tárgyában kiküldött bizottságok munkálatait az előkészítő bizottság rendelkezésére bocsátottam. Egyházmegyénk testéből leszakadt öt egyháznak — Bagamér, Álmosd, Kokad, Nagyléta, Ujléta — összes lelkészi és tanítói díjleveleit, javadalmi jegyzőkönyveit az egyetemes konvent megkeresésére a reájuk nézve most illetékes egyházmegye rendelkezésére ideiglenesen átadtam. Pro Memoria! A kiskereki egyháztagoknak közvetlen a püspöki hivatalhoz lelkész ellen beadott és onnan hivatalomhoz letett panaszát lelkész igazoló jelentése alapján elnökileg elutasítottam

Szalkai Imréné éradonyi egyháztag panasza alapján Szabó Lajos tanítót elnökileg óva intettem, hogy növédekével szemben jövőre szelidebb bánásmódot alkalmazzon, amire hivatalos esküje is kötelezi.

Az albisi egyháznak 30,000 Lei kölcsön felvételére ideiglenesen engedélyt adtam!

A dernai misszió ügyében — kerületi határozat értelmében — tárgyalást a bihari egyházmegye esperesével megkezdtem, mint egyházmegyénket érdeklő ügyet, tárgysorozatunkba is felvettem.

Karácsonyi Ilonát Albison és Zöld Mihályt Köbölkuton helyettes, illetve ideiglenes tanítói minőségben megerősítettem.

Posta István lelkész Kólyról eltávozván, a néhány ember által mesterségesen szított elégedetlenség hullámai — hál Istennek — a rendes mederbe tértek vissza. Egy

pár ember kilépése az egyházból megteremtette a régvárt nyugodalmat. Visszaállítják az eredeti díjlevelet, egyhangu lelkesedéssel, meghívás útján megválasztják új lelkészüket, Dibáczy Józsefet s ma a legnagyobb szeretettel ölelik körül.

A beszolgáló tisztelet az üresedés idején Szabó Zoltán székelyhidi lelkész látja el; a választást Pappszász Lajos ur társaságában felkérésre január 15-én ők vezetik a legnagyobb tapintattal. Április 1-én a gyülekezet kérése folytán az új lelkészt személyesen iktattam be hivatalába.

Egyházmegyénk nesztorá, Rátz Lajos micskei lelkész több, mint félszázados lelkészi szolgálata után nyugalomba vonult. Nyugdíjintézeti segélye folyósíthatása érdekében a szükséges intézkedéseket megtettem, a beszolgáló lelkészi teendők ellátására Kiss Sándor poklosteleki atyánkfiát kértem föl. A gyülekezet itt is egyhangu meghívás útján tölti be a lelkészi állást, megválasztván Füzessy Géza vedresábrányi lelkésztestvérünket. A választási eljárás vezetésével Kiss Sándor lelkészi és Kozma Lajos világi tanácsbíró urakat bízom meg. A mindenkben pontos, törvényesen lefolytatott választás ellen felebbezés nem adatván be, azt ideiglenesen megerősítettem és a szintén április 1-én tartott ünnepélyes beiktatásra magam helyett — egy időben két helyen nem jelenhetvén meg — Kiss Sándor tanácsbíró urat kértem fel.

A pásztor nélkül maradt vedresábrányi kis gyülekezet lelkészi teendőinek ideiglenes ellátására Csuka Ferenc apátkereszturi atyánkfiát kértem fel.

Szentjobbon őszi közgyűlésünk által bekebelezett Szabó Lajos lelkész atyánkfia magasabb egyházi okokból állásáról lemond, ott az állás ismét betöltésre vár. Szabó Lajos lemondása ügyét az egyházmegyei bíróság hatáskörébe s ítélkezése alá bocsátottam.

Ludmán Lajos szentimrei huzamosabb ideig beteglelkésztársunk helyettesítésével Kovács Gábor vajdai lelkészt bízom meg.

Császár Gyula diószegi tanítót az egyházmegye kötelességéből elbocsátottam, a távozásával megüresedett tanítói állás kötelességeit a többi tanítók vállalván magukra, az egyház kérésére ideiglenesen megengedtem, hogy az V. tanítói állás időközben alkalmas jelölt hiánya s a növen-

dékek leapadt létszáma miatt ne töltsék be a folyó tan-
évre. Az egyház idevonatkozó kérelme tárgysorozatunkon
szerepel.

Általában igyekeztem minden, az egyház közigazga-
tása ügykörébe vágó ügyeket legjobb tudásom szerint a
lehető leggyorsabban elintézni; ha nem minden törekvésem
sikerült, az nem az igyekezet s jóakarát hiányán mult,
hanem emberi gyarlóságom s korommal járó gyengeségem
volt az oka. Ez pedig közös sorsa mindenkinek s elnézésre
joggal tarthat igényt.

Mint szomorú, de egyben bántó tapasztalatomat rögz-
zitem meg jelentésem végén azon tényt, hogy 1—2 egyén
pontatlansága miatt pirulnom kellett felettes hatóságom
előtt. Van, ki sürgetés nélkül talán egyetlen egy rendelke-
zésnek sem tesz eleget. Kipellengérezni senkit sem akarok,
csak arra kérem lelkésztársaimat, hogy akár a hivatalos
lapban, akár közvetlen általam leadott rendelkezéseknek
a terminált időre mindenkor pontosan tegyenek eleget. Ha
valamely ügy elintézéséhez románnyelvű kérvény vagy
irat csatolandó, azt már odahaza készíttessék el s úgy
küldjék hivatalomhoz, mert román fordítót nem tarthatok s
nem honorálhatok.

A bírósági tárgyalásra az ügyeket előkészítettem, a
mai közgyűlést összehívtam.

Jelentésem tudomásulvételét, intézkedésim helyben-
hagyását kérve, maradok tisztelettel

Érmihályfalva, 1928 április 14.

a nagytiszt. és tek. Közgyűlésnek

alázatos szolgája :

Végh József,

esperes.

a) Egyházmegyei közgyűlésünk a felolva-
sott esperesi időszaki jelentést tudomásul veszi
s az abban felsorolt elnöki ténykedéseket
jóváhagyja.

b) Rátz Lajos micskei lelkészt jól megér-
demelt nyugalmába áldáskivánással bocsátja el
kebeléből.

c) Azokkal szemben, kik az esperesi s

általában felsőbb egyházhatósági rendelkezéseknek és felhívásoknak sürgetés bevárása nélkül nem tesznek eleget, közgyűlés utal 125—1915. sz. határozatával kiadott „Szabályrendeletének“ 27. §-ára, melyben felhatalmazza esperest a késedelmeskedőkkel szemben rendbirság kiszabására; kapcsolatban e §-ban meghatározott birságot a változott viszonyokhoz mérten 5 kor. helyett 100 lei és 10 kor. helyett 200 leira változtatja, mely összegek lelkész birságolása esetén az egyházmegyei lelkészi gyámintézet javára, más esetekben a házipénztár javára szedendők. E birságpénzek beszedésével s nyilvántartásával az illetékes pénztárosok bizatnak meg.

7. szám. Egyházkerületi közgyűlés 116—1927. sz. határozatával utasítja az espereseket, hogy ez évben vegyék számba és névszerint jelentsék be a püspöki hivatalnak azokat az egyházközségeket, amelyek az elhagyatott szegények, árvák és betegek gondozása körül még mindig nem tettek eleget az E. T. I. t.-c. 128—130. §-aiban és a vonatkozó szabályrendeletben előírt kötelességeiknek.

Közgyűlés utasítja lelkészeket s presbitériumokat, hogy e határozat értelmében a törvény rendelkezéseinek tegyenek eleget: az elhagyatott szegények, árvák és betegek ügyét karolják fel és őket ez igazi keresztyéni és valódi kálvini munka áldásaiban részesítsék. Ténykedésökről a f. évi egyházlátogatás alkalmával számoljanak el s a felveendő jegyzőkönyvben kimerítő jelentést tegyenek, hogy azok alapján statisztikai kimutatás legyen összeállítható s a kerületre felterjeszhető. E határozat miheztartás végett az egyházakkal körlevélben közlendő.

8-a. szám. Egyházkerületi közgyűlés 123—1927. sz. határozatával utasítja az egyházmegyéket, amelyek a köztartozásokat a canonica visitacio alkalmával beszedik, hogy az egyházkerületi járulékokat is a hátrányokkal együtt szedjék be.

Közgyűlés utasítja az egyházlátogató bizottságokat, hogy a fenti határozat szerint és a lehetőséghez képest járjanak el, mindenestre szerezzenek meggyőződést a vizsgálat során a felől, hogy köztartozások lerovásának mennyiben tettek eleget az egyházak s a szükséghez képest intézkedjenek.

8-b. szám. Az egyházkerületi közgyűlés 125—1927. sz. határozatával zsinat-tartás költségeire megszabott 1 leies fejadó

sürgős befizetésére utasítatnak az egyházak.

9. szám. Elemi iskolánk V—VII. osztályainak, mint felső tagozatnak szakszerű berendezése 1929. jul. 24-ig foganatosítandó. Ennek végrehajtására az egyházkerületi közgyűlés 132—1928. sz. határozatában utasítást ad, minek folytán

Közgyűlésünk elkötelezi az iskolafenntartó egyházakat, hogy a f. isk. évben határozzák el és az esperesi hivatal útján a püspöki hivatalba jelentsék be, hogy a felső 3 elemi iskolai osztályt milyen szakirányúnak akarják berendezni? Minthogy pedig egyházmegyénk iskoláinak felsőbb osztályai — 1—2 kivétellel — gazdasági szakirányuak lehetnek, ezeknek céljaira megfelelő gazdasági gyakorlati területeket igényeljenek s kérelmezzenek.

10. szám. Az 1926—27. tanévre vonatkozó elemi iskolai statisztikai adatok szerint az egyházkerület 19252 ref. tankötelesei közül ref. iskolába járt 10552, magyar

tannyelvű állami iskolába 3900 és román tannyelvűbe 4900. Minthogy tanköteles gyermekeink beiskolázása s iskoláinkban nevelése elsőrangú és egyetemes egyházi közérdek, az egyházkerületi közgyűlés 137—1927. sz. határozatában felhívja az egyházak lelkészeit s tanítóit, hogy ez irányban minden törvényes eszközt felhasználjanak és a szülőket a törvény által előírt kötelezettségeire jó előre figyelmeztessék.

Lelkészek és tanítók megfelelő eljárásra utasítottak.

11. szám. A nagyváradi Leányinternátus a benlakók tanulmányi ellenőrzése, ellátásának kifogástalansága s mérsékelt díjai miatt érdemes lévén a támogatásra, egyházkerületi közgyűlés 142—1927. sz. határozatával felhívja a lelkészi s tanítói kart, hogy a gyermekeiket neveltető szülők figyelmébe ajánlják ez internátust, az egyházi tisztviselőknek pedig fegyelmi eljárás terhe alatt kötelességévé teszi ezen internátus igénybevételét.

E határozatról lelkészek és tanítók körlevélben értesítetnek.

12. szám. Az egyházkerületi nyugdíjintézet anyagi érdekei szemmeltartásával ker. közgyűlés 149—1927. sz. határozatával elrendeli a nyugdíjint. fenntartói járulékok pontos befizetését; a hátrányok után f. évi jan. 1-től 10 % késedelmi kamat fizetendő.

Közgyűlés a nyugdíjint. fenntartói járulékokkal hátrányban levő egyházakat utasítja a járulékok és kés. kamatai azonnali kifizetésére, valamint az összes egyházakat a nagypénteki perselypénzek beküldésére az e. m. pénztárba.

13. szám. Egyházkerületi közgyűlés 102—1927. sz. határozatában az egyházkerületi v. tanácsbíró választás pótszavazása alkalmával szavazatot nem küldött Szent-

jobb egyházzal szemben eljárásra hiv fel. Megjegyzendő, hogy ugyancsak Szentjobb az egyházmegyei gondnoki s l. aljegyzői tisztségek betöltésénél sem adta le szavazatát, így mulasztása 3 rendbeli.

Figyelembe véve, hogy Szentjobbon a lelkészválozás miatt nincs rendes állapot, közgyűlés ez alkalommal birság kiszabásától eltekint.

14-a. szám. Lelkészi értekezlet Takács Zsigmond indítványa elfogadásával szükségesnek látja az egyházkerületi nyugdíjintézet alapszabályainak következő módosítását: 1. Vétessék be, hogy minden tag 40 évi szolgálat vagy betöltött 65 évi életkor után teljes nyugdíjra jogosult legyen. 2. Évi tagdíj 1500 lei helyett 3000 leira emeltesék (3. §. b.) és ennek folytán 3. az özvegyi ellátmány 12000 lei helyett 20,000 leiben állapíttassék meg (4. §.) 4. Temetkezési segélyként az 5. §-ban megállapított 3000 lein kívül 20000 lei adassék. E célra minden tag halálesetenként 100 leit fizessen be. 5. A jelenleg 20 évi szolgálatot és nyugdíjjogosultságot betöltött lelkészek köteleztessenek alaptőke gyarapításra egyenként még 5000 leinak 2 év alatti kamatmentes befizetésére.

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészi értekezletnek a kerületi nyugdíjintézet alapszabályainak módosítására vonatkozó javaslatát teljes egészében elfogadja s e határozatot az alapszabályok 14. §. értelmében további eljárás céljából a nyugint. Végrehajtó bizottsághoz átteszi.

14-b. szám. A lelkészi értekezlet javaslatára

Közgyűlés az 1915. évi szeptember 22-én kell 125. sz. határozatával kiadott „Érmelléki

ref. egyházmegye szabályrendeletén“ a következő változtatást teszi:

6. §. 3. pont. Szavazatmulasztások rendbirsága 100—200 L.

7. §. Egyh. m. gyűlési napidij 100 és 50 L. s fuvar költség.

8. §. Kiküldetéskor napidij 100 L. Lelkészwálasztáskor a lelkészminősítvény megállapítása alkalmával 500 Lei az illetékes egyháztól.

9. §. Tanítók gyűlési napidija 100 L. és fuvar költség.

11. §. Egyhközségi gondnok felmentési díja 3000 L. (évenként 1000—1000 L.)

12. Egyházfi felmentési díja 500 L.

13. §. Lelkész bekebelezési díj 600—600, tanítóé 300—300 L.

27. §. Sürgetési bírság II. ízben 100, III. ízben 200 L.

28. §. Esperes tiszteletdíja 12000 L.

37. §. Egyh. m. I. főjegyző tiszteletdíja 1000 L.

41. §. Egyh. m. közpénztáros tiszteletdíja 3000 L.

45. §. Egyházkerületi képviselők napidija 200 L. és fuvar költség.

52. §. Számvevők tiszteletdíja 100—100 L.

79. §. A beruházás értéke a f. árban állapítandó meg.

15-a. szám. Az egyházmegyei gyámintézet közgyűlése f. ápr. 24-én a lelkészek 1928. évi járulékát 2400 leiben állapítja meg, amely összeget évnegyedenként egyenlő részletekben a lelkészek kongruájából vonatja le. Viszont az ellátmányosoknak f. évi jul. 1-től évi 15000 lei gyámsegélyt folyósít.

Tudomásul.

15-b. szám. Az egyházmegyei gyámintézet közgyű-

lése az ujonnan belépő lelkészekről a rendes évi járulékon kívül egyszersmindenkorra 10,000 lei tőkehozzájárulást állapít meg, mely összeg 2 év alatt kamatmentesen fizethető be.

Tudomásul.

15-c. szám. Számvizsgáló bizottság beterjeszti az egyházmegyei lelkészi gyám és nyugdíjintézet 1927. évi számadásának megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvet, mely szerint bevétel 301.946·8 L., kiadás 253.622·— L. maradvány 48·324 L. vagyon 428.551·43 L. Költségelőirányzat: szükséglet 23.900, fedezet 683,611·43 L. Remélhető maradvány: 659.711·43 L.

Tudomásul.

16-a. szám. Olvastatott Varga Béla tanügyi bizottsági elnök következő javaslata: Mint a tanügyi bizottság elnöke az egyházkerületnek 133—1927. sz. határozatával megerősítve kiadott vallástani tantervre hívom fel a nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlés figyelmét. A tanterv a maga egészében végrehajthatatlan, mert olyan anyagot ölel fel, ugyszólván minden osztályban, amelyet elvégezni — még jó tankönyv esetén is lehetetlen. Nem számol a tanterv a mai nehéz helyzettel, amikor a vallástanításra az állami tanterv olyan kevés időt engedélyez — de meg a tanítókra az állam olyan nehéz feladatot ró, hogy minden jó akarata mellett sincs ideje a vallástanításra, ha felekezeti magyar iskolánk fentmaradását biztosítani akarja. Nem számol az a tanterv egyáltalán azzal, hogy az V., VI. és VII. osztályok az állami elemi oktatási törvény 6. §. szerint, mely a mi felekezeti iskolákra is vonatkozik, csak 5 hónaposak és márciustól csak heti 6 órára járnak fel a gyermekek, hol marad itt idő a vallástanításra? Mi módon válogassa ki a tanító a megtanítható anya-

got e nagy tömegből? Maga a tanterv, a mi előzetes megkérdezésünk nélkül állapított meg, amely éppen azért magán is viseli a gyakorlati életre nem valóságát, ezek után liztlelettel indítványozom, hogy egyházmegyei közgyűlésünk írjon fel a főlisztelelű és méltóságos egyházkerületi közgyűléshez, hogy a tanterv véleményadásra az egyes egyházmegyékhez tétessék le, amint ez az ilyen, sőt kevésbé fontos tanügyi kérdésekben a tiszántuli egyházkerületben szokásban volt és az így beadott vélemények összeegyeztetésével alkottassék meg a tanterv. Ennek a megoldásnak nem lehet akadálya a már megjelent pályázati hirdetmény sem és csak azután legyen a pályázat újból kiírva.

Egyházmegyei közgyűlés magáévá téve a tanügyi bizottság elnökének javaslatát a választástanítási tantervre vonatkozólag; azt határozati erőre emeli s mint illet az egyházkerületi közgyűlés elé felterjeszti.

16-b. szám. Az egyházmegyei tanítóegyesület nevében és megbízásából Csóka Lajos elnök kérelmezi a tanítók fizetésének egyöntelű megállapítását olyformán, hogy ez a szolgálati idő és családi állapot figyelembe vételével a megfelelő állami tanítói fizetés 75 %-át elérje.

Minthogy a tanítók fizetése az egyházker. közgyűlés 127—1926. és 129—1927. 12. határozatában egyöntelűen megállapította, egyházmegyei közgyűlésünk ebben a kérdésben nem tehet külön intézkedést.

16-c. szám. A tanító egyesület megállapítását kéri annak, hogy a tanítók terménybeli járandóságai természetben vagy a mindenkori piaci árban szolgáltatandók-e ki, valamint a régi készpénzfizetés Lei értékben milyen arányban s módon fizetendők?

A terménybeli járandóságok — világos, hogy — természetben járnak, hiszen azért természetbeni járandóságok és az is természetes, hogy ha ezek kölcsönös megállapodással megváltatnak, ez a megváltás a tényleges érték szerint történhetik a 3 c. 1922. sz. egyh. m. határozat értelmében. A készpénzfizetés átszámításánál figyelembe veendő a fizetés megállapításának a kelte s az átszámítás a megfelelő valutáris értékben történhetik. E határozat vonatkozik általában a belhivatalnok készpénzfizelésének átszámítására.

17. szám. Olvastatott a számvevőszék jelentése, mellyel kapcsolatban felnivja közgyűlésünk az egyházak figyelmét, hogy a számvevőszék által a számadásokra és költségvetésekre vezetett megjegyzéseket szem előtt tartva azokhoz minden tekintetben alkalmazkodjanak, a késedelmes egyházak a jövőben kellő időben adjanak számadást és költségvetést s az iskolafenntartó egyházak a vonatkozó miniszteri rendelet értelmében készítsenek elkülönített számadást az 1927—28. s költségvetést az 1928—29. iskolai évre s azt okmányolva küldjék be f. év augusztus 1-ig az illetékes köri számvevőhöz.

A Csokonay József távozásával megüresedő székelyhidi köri számvevői és dékáni állásra Bakos József asszonyvásári lelkész elhivatott egyhangú választással.

18. szám. Számvizsgáló bizottság betérjeszti az egyházmegyei közpénztár 1927. évi számadása megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvét, amely szerint bevétel 61181·25 L. kiadás 53743 L. maradvány 7438·25 L. Összes vagyon: 64073·25 L. 1928. évi költségvetés:

Szükséglet 49300.— L., fedezet 53038·25 L. felesleg 3738·25 L.

Tudomásul szolgál.

19-a. szám. Az e. m. belmissió-bizottság javaslatára egyházmegyei közgyűlésünk felterjesztést tesz az egyházkerületi közgyűléshez a népiskolai tankönyvek revideálása ügyében és pedig nemcsak a vallástani, hanem az összes tankönyvekre vonatkozólag, amely ha nem sikerülne kielégítően, úgy Magyarországon használt tankönyvek átülletéséről történjék gondoskodás.

19-b. szám. Az e. m. belmissio-bizottság az egyházkerület iratterjesztésében megjelenő Naptár ügyében azon kívánalmát terjeszti elő, hogy az legyen minél olcsóbb más naptárakkal való verseny miatt, másfelől pedig, hogy tartalma a belmissio ügyét szolgáló pozitív irányu és semmi esetre sem támadó irányzatú legyen, mint az idei.

Közgyűlés e kívánalmak figyelembe vételét kéri a naptár szerkesztésénél és kiadásánál.

20. szám. Rátz Lajos nyugalomba vonulása folytán megüresedett micskei lelkészi állásra f. évi február 12-én meghívás útján Füzessy Géza vedresábrányi lelkész választatott meg.

Közgyűlés a szabályszerű választást tudomásul véve Füzessy Gézát micskei lelkészi állásában véglegesen megerősíti. Kapcsolatban a f. évi január 25-én kelt s 4 példányban bemutatott lelkészi díjlevelét, mivel abban a réggivel összehasonlítva fizetéscsonkulás nem mutatkozik, jóváhagyja s végleges megerősítés végett a kerületi közgyűlésre felterjeszti.

21. szám. Pósta Isván eltávozása folytán megüre-

sedett kóly—nagykányai lelkészi állás f. évi január 15-én egyhangu meghívás utján Dibáczy József nagylaki lelkésszel tölletett be.

Közgyűlés a szabályszerű választást tudomásul véve Dibáczy Józsefet kóly—nagykányai lelkészi állásában véglegesen megerősíti s az egyházmegye lelkészi karába áldás kívánás mellett bekebelezi. Kapcsolatban a f. évi március 20-án kelt és 4 példányban bemutatott lelkészi díjlevelét, mely a régítől csak abban különbözik, hogy a 20 q búza és 20 Hl. bor vagylagos megváltási árát 36000 Leiben állapítja meg, jóváhagyja s végleges megerősítés végett egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

22. szám. A bihardíószegi egyház presbiteriuma egy eltávozott tanítója helyét nem tölti be, hanem a tanítók kérésére a tanító nélkül maradt növendékeket szélesztja a meglevő 4 iskolába és a tanítói fizetést is felosztja a 4 tanító között. Teszi ezt részint azon indokból, mert ezáltal a hivek külön megterhelése nélkül a tanítók fizetésén javít, másfelől a 181 beiskolázott növendékét így is megfelelő módon el tudja helyezni a 4 iskolában. A presbiterium igéri, hogy, ha a tanulók létszáma szükségessé teszi, azonnal betölti az V. tanítói állást is. Kéri e f. évi január 29-én III. sz. a. kelt határozatának jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés azon eleitől fogva vallott és eddig is minden esetben szigoruan alkalmazott elvénél fogva, amellyel iskolái feltett féltékenyen őrködik s azoknak fenntartását egyházaink minden áldozatára érdemes feladatának, sőt kötelességének tartja, a bihardíószegi egyház presbiteriumának fenti határozatát megsemmisíti és utasítja az egyházat, hogy V. tanítói állását a következő iskolai

évre, vagyis szeptember 1-re töltse be s gondoskodjék a református gyermekek lelkiismeretes beiskoláztatásáról, mert lehetetlen, hogy e népes egyházban aránylag ily kevés iskola-köteles volna előállítható. Átmenetileg tudomásul veszi a f. isk. évre az isk. gyermekek és a tanítói fizetés szélesztését, de elvárja még Diószegtől azt is, hogy mint egyházmegyénk legnépesebb s tehetősebb egyháza az áldozathozatalban példaképen előljárjon és a tanítók fizetésének javítására más, hozzá illendőbb módok keressen és találjon.

23 szám. Kovács Ferenc érbogyoszlói kántortanító iskolapadlás használat elvonás miatt felebbez a 6-ik számú presbiteri határozat ellen.

Az V. t.-c. 33. §. 7. pontja alapján az ilyen természetű ügyekben a közigazgatási bíróság lévén illetékes, közgyűlésünk azt érdemi határozat végelt oda teszi át; felhívja azonban felebbezőt és a presbiteriumot, hogy a bírósági tárgyalást megelőzően igyekezzenek a kérdést békés egyességgel elintézni.

24. szám. A magyarkéci egyháztanács 209—1928. sz. határozatával Borsi Bálint és Fazekas János egyházfinak megválasztott egyháztagok ellen, mert a behívást nem fogadták el, bírság kiszabását kéri.

Közgyűlésünk az I. t.-c. 120. §. a'apján utasítja a presbiteriumot, hogy a megbízást elfogadni vonakodó egyháztagokkal szemben presbyteri határozatban szabja ki az egyházmegyei szabályrendeletben megállapított 500 lei rendbírságot s behajtása iránt legyen intézkedést.

25. szám. Simon Lajos biharfélegyházi lakos felmentését kéri a gondnoki tiszt alól, illetve megfelebbezi

a reá felmentési díjat kiszabó egyháztanácsi határozatot.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy felebbező 62 éves s hatósági orvos bizonyítványa szerint is betegeskedő, helyt ad a felebbezésnek, felmenti őt a gondnoki állástól, illetve a birság megfizetésétől.

26. szám. A micskei egyház kéri, hogy presbite-reinek számát 12-ről 16-ra (ezenkívül 2 póttag) emelhesse.

Közgyűlésünk a kérelmet méltányosnak és törvénybe nem ütközőnek találván, örömmel teljesíti.

27. szám. Bályok a f. évi költségvetésben mutatkozó 102,000 lei hiánya fedezetére a rendes adóval arányos 200%-os rendkívüli adót vet ki.

Az ide vonatkozó 6—1928. sz. presbiteri határozatot közgyűlésünk jóváhagyja.

28. szám. Az albisi egyháztanács 22. és 23—1928. sz. névszerinti szavazással hozott határozatainak megerősítését kéri, melyekben költségvetési hiányának fedezetére új adó kivetését és 30,000 lei kölcsön felvételét határozta el.

Közgyűlésünk megerősíti a határozatokat azon megjegyzéssel, hogy igyekezzék a presbiterium az egyházi rendes szükségletekre felvett eme kölcsönt mielőbb visszafizetni.

29. szám. Magyarkéc 205. és 220—1928. sz. presbiteri határozat megerősítését kéri, ahol névszerinti szavazással iskola renoválásra 3 éven át évenként 12000 lei rendkívüli adót szavaz meg s erre rendkívüli adót vet ki.

Megerősítettik.

30. szám. A biharfélegyházai egyház templom javításra 200,000 lei rendkívüli adó kivetésének megerősítését kéri.

Közgyűlésünk a presbiterium névszerinfi szavazással hozott idevonatkozó határozatát megerősíti azzal a megjegyzéssel, hogy a presbiterium törvényes hatásköré a kiküldött építető bizottság hatáskörével nem szűkíthető.

31. szám. Az érábrányi egyház 11—1928. sz. névszerinti szavazással hozott határozatának megerősítését kéri, mellyel toronyépítkezésre 40,000 lei rendkívüli adót vet ki vagyonarányban.

Megerősítették.

32. szám. Az érolaszi egyház 142,000 lei rendkívüli adó kivetésének kivetését kéri templom renoválásra.

Közgyűlésünk a vonatkozó 3. és 4. sz. névszerinti szavazással hozott presbiteri határozatot megerősíti s tudomásul veszi, hogy míg a rendkívüli adó befolyik a termény magtárkészlet értékesítése s a temetői akác eladási árán felüli összeg rövid lejáratu kölcsönből lesz fedezve.

33. szám. A piskolti egyháztanács 3. sz. határozatában templom renoválásra költött 247,000 fedezellen költségét rendkívüli adóban veti ki.

A névszerinti szavazással hozott határozat megerősítették.

34. szám. Az érbogyoszlói egyház 4—1928. sz. presbiteri határozatával nagyban és egészben a törvény irányelveit követő új adókulcsot állapít meg névszerinti szavazással.

Megerősítették.

35. szám Az érköbölkuti egyháztanács 8. sz. határozatában 58053 lei fedezetlen hiánya erejéig ott megállapított kulcs szerint pótdadót vet ki névszerinti szavazással.

Megerősítelik.

36 szám. A biharfélegyházai egyház a lelkész javadalmát képező s a biharfélegyházai 13. sz. betétben A II. 3. sor 327. hrsz. 713□-öl területü beltelek csere-szerződésének jóváhagyását kéri.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy a kérdéses beltelek használhatósága a kerítés hiánya miatt nincsen arányban annak értékével s hogy a cserében kapott szántó tényleges és használati értéke az elcseréltnél jóval nagyobb — nagyobb lévén a terület is — jóváhagyja a csereszerződést, azonban mielőtt végleges megerősítésre a kerülethez felterjeszlené, utasítja az egyháztanácsot, hogy hozzon e kérdésben névszerinti szavazással törvényes határozatot, csatolja az elcserélendő ingatlanok tkvi. kivonatait, illetve igazolja a cserében kapott ingatlan tehermentességét.

37. szám. Olvastatott a bihari esperesi hivatal 190—1928. sz. átirata a dernai missió ügyében.

Közgyűlésünk félretéve és feledve a bihari egyházmegye és egyházmegyénk között a dernai misszióért régóta folyó küzdelmet, örömmel járul ahoz, hogy ott a missziói kör szerveztessék, illetve az egyházi ügyek ellátására lévita állíttassék be. Minden ilyen irányu szervező munkához készséggel ajánlja fel, ugy erkölcsi, mint lehetőség szerint anyagi támogatását.

38. szám. Az időszaki tanács esperes és egyházmegyei gondnok elnöklele alatt Lengyel Pál, Szabó Zol-

tán egyházi, dr Kotzó Jenő és Bónis Elemér világi tanácsbírákból dr Gulácsy Sándor főjegyzővel megválasztatik.

39. szám. Esperes jelenti, hogy az egyházkerületi képviselők megbízatása 1927. dec. 31-én lejárt s így szükségessé vált e tisztségek újból való betöltése.

Közgyűlés egyházkerületi képviselőkké az eddigieket újból egyhangulag megválasztja és pedig lelkészi részről Szabó Zoltán e. m. tanácsbíró és Kalmár István l. főjegyzőt rendes, Jakab József e. m. tanácsbíró pót és világi részről Bónis Elemér e. m. tanácsbíró és dr Gulácsy Sándor v. főjegyzőt rendes és Fráter István e. m. tanácsbíró pótlagokul, kiknek megbízatásuk az egyh. megyei szabályrendelet 45. §. értelmében 5 évre, vagyis 1932. dec. 31-ig terjed. Miről jegyzőkönyvi kivonattal jelentést tesz a kerületi közgyűlésnek.

40. szám. A canonica visitatio szempontjából a szentjobi egyház átcsatoltatik a székelyhidi körből a diószegi körhöz.

41. szám. Ezen 1—49 számok alatt felvett jegyzőkönyvet, miután az előadó javaslatok vita nélkül változatlanul elfogadtattak.

Közgyűlés nyílt ülésében hitelesnek mondja ki s a gyűlés Esperes záró szavaival, melyben köszönetet mond az érmihályfalvai egyháznak és hiveinek a közgyűlés és tagjai szíves fogadtatásáért és ellátásáért, közének után véget ért.

Az 1—16., 18—22. és 41 számokat, valamint a 3 bírósági ügyet Kalmár István l. főjegyző,

a 17., 23—40. számokat dr Gulácsy Sándor v. főjegyző jegyezték.

Birósági ügyek.

1. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság Szabó Lajos elválasztott szentjobbi lelkész elleni fegyelmi ügyben Érmihályfalván 1928. évi április hó 24-ikén megtartott tárgyalás után következőleg

I T É L T :

Egyházmegyei bíróság Szabó Lajos megválasztott szentjobbi lelkész lemondását elfogadja és őt az E. T. II. tc. 35. §-ában előirt fegyelmi vétség terhe alól felmenti ugyan, azonban a felmerült költségek fejében a szentjobbi egyháznak 5000 lei 30 nap alatti megfizetésére kötelezi.

I n d o k o l á s :

Fel kellett menteni panaszlott lelkészt a fegyelmi vétség terhe alól, mert a bíróság beigazolva látta, hogy Szabó Lajos magasabb egyházi érdek miatt nem foglalta el állását Szentjobbon. A költségek részbeni megfizetésére kellett azonban kötelezni, mert a kicsiny és szegény szentjobbi gyülekezettől nem lehet kivánni, hogy ez ügynek terhes anyagi részét önhibáján kívül teljes egészében viselje.

2. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság Szentes Béla magyar-kéci kántortanító fizetésügyi felebbezésében Érmihály-

falván 1928. évi április 24-én megtartott tárgyalás után
a következőleg

ITÉLT:

Az egyházmegyei bíróság Szentés Béla kántortanító felebbezesét elutasítja és a presbiterium 225—1928. sz. határozatát helyben hagyja.

I n d o k o l á s :

El kellett utasítani panaszos felebbezesét, mivel a kántortanító díjlevél szerint természetben kapott járandóságai helyes értékelés mellett elérik a felebbezesben említett s kért magasabb fizetést.

Mindemellett azonban szükségesnek véli bíróság a magyarkéci presbitériumot figyelmeztetni, hogy akkor, amidőn a tanítói munka megbecsüléséről van szó, ne ragaszkodják a kötött egyezség betüjéhez, hanem törekedjék arra érdemes tanítója nehéz helyzetén tőle telhetőleg javítani.

3. bir. szám.

Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság, Kólya Lajos és Zoltán Árpád berettyószéplaki presbiterek elleni hivatalból megindított fegyelmi ügyben Érmihályfalván 1928. évi április hó 24-én megtartott tárgyalása után, mivel papaszlottak beismerték tévedésöket, aminek folytán a b. széplaki lelkész és presbitérium ellen támasztott alaptalan vád és eljárást bár jóhiszemüleg, de másoktól félrevezettetve, pénzbeli hozzájárulásukkal (a vizsgálati költséghez) elősegítették, továbbá, mivel a mostan felmerült költségek 15 napi megfizetésére magukat önként kötelezték: ügyész a vádat elejli ellenök s így az ügy ítélet-hozatal előtt békés elintézését nyert.

Tárgymutató.

(A számok a jegyzőkönyvi számokat jelzik.)

Albis rendkívüli adója	--- -- --- --- --- --- ---	28
Bakos József k. számvevő választása	--- -- --- --- --- --- ---	17
Bályok rendkívüli adója	--- -- --- --- --- --- ---	27
Belhivatalnokok készpénzfizetésének átszámítása	--- -- --- --- --- --- ---	16 c)
Belmisszió-konferencia	--- -- --- --- --- --- ---	1
Beruházások értékelése	--- -- --- --- --- --- ---	13 b)
Bihardiószeg iskola-szünetelése	--- -- --- --- --- --- ---	22
Biharfélegyháza rendkívüli adója	--- -- --- --- --- --- ---	30
„ telek-csereügye	--- -- --- --- --- --- ---	36
Dernai misszió-ügy	--- -- --- --- --- --- ---	37
Dibáczy József kóly-nagykágyai lelkész választása	--- -- --- --- --- --- ---	21
Egyházközs. gondnok felmentési díja	--- -- --- --- --- --- ---	14 b)
Egyházfi felmentési díja	--- -- --- --- --- --- ---	14 b)
Egyházkerületi képviselők választása	--- -- --- --- --- --- ---	39
„ nyugdíjint. alapszabályok változása	--- -- --- --- --- --- ---	14 a)
„ „ fenntartói járulékok	--- -- --- --- --- --- ---	12
„ járulékok beszédese	--- -- --- --- --- --- ---	8 a)
Egyházmegyei gyűlés megnyitása	--- -- --- --- --- --- ---	2
„ „ bezárása	--- -- --- --- --- --- ---	41
„ gyűlést megelőző Istentisztelet	--- -- --- --- --- --- ---	1
„ közpénztár számadása	--- -- --- --- --- --- ---	18
„ pénztáros tiszteletdíja	--- -- --- --- --- --- ---	14 b)
„ „Szabályrendelet“ megválasztása	--- -- --- --- --- --- ---	14 b)
Érábrány rendkívüli adója	--- -- --- --- --- --- ---	31
Érbogyoszló uj adókulcsa	--- -- --- --- --- --- ---	24
Érköbölkut rendkívüli adója	--- -- --- --- --- --- ---	35
Érolaszi „ „	--- -- --- --- --- --- ---	32
Esperes imádsága	--- -- --- --- --- --- ---	1
„ megnyitó beszéde	--- -- --- --- --- --- ---	2
„ gondnokot üdvözlő beszéde	--- -- --- --- --- --- ---	3

Esperes időszaki jelentése	6
„ tiszteletdíja	14 b)
Füzessy Géza micskei lelkész választása	20
Gyámintézeti közgyűlés	1
„ évi járulék	15 a)
„ belépési „	15 b)
„ számadás	15 c)
Hegedüs Albert e. m. l. aljegyző választása	4
Időszaki tanács	38
Iskoláink felsőtagozatának szakszerű berendezése	9
Isk. számadások	17
„ tankönyvek revideálása	19 a)
Kotzó Jenő dr e. m. v. tanácsbíró választása	5
Kovács Ferenc érbogyoszlói k. tanító felebbezése	23
Kóly-nagykányai lelkészi díjlevél	21
Magyarkéci egyházfiak ügye	24
„ rendkívüli adója	29
Micskei lelkészi díjlevél	20
„ presbitérium létszámát emeli	26
Nagyvárad leányinternátus	11
Napi díjak felemelése	14 b)
Naptár-ügy	19 b)
Pappszász Lajos e. m. gondnok választása	2
Piskolt rendkívüli adója	33
Rátz Lajos micskei lelkész nyugalmazása	6 b)
Rendbirságok	14 b)
Simon Lajos b. félegyházai gondnok felmentése	25
Sürgetési birság	6 c)
Statisztika e. ker. népisk. növendékekről	10
Szabó Lajos szentjobb lelkész fegy. ügye	1 bir.
Számvevőszék jelentése	17
Szentjobb mulasztása a szavazatoknál	13
„ átcsatolása visitációra	40
Szegények, betegek, árvák gondozása	7
Szentes Béla m.-kéci k. tanító fellebbezése	2 bir.
Tanítók fizetésügye	16 b) c)
Tiszteletdíjak	14 b)
Vallásos estély	1
Varga Béla javaslata a „Vallástanítási tantervre“	16 a)

Vasárnapi isk. mintatanítás --- --- --- --- --- --- --- --- --- 1
Zsinattartás költsége --- --- --- --- --- --- --- --- --- 8 b)

Ezen 1—41. számok elatt felvett 1928. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlési jegyzőkönyvet kiadta.

Bályok, 1928. évi május 31.

Kalmár István
egyházmegyei főjegyző

P. H.

